

Nota

Aan

Nationaal Beraad Digitale Overheid

Van

Bureau Digicommissaris

Betreft

Vaststellen uitgangspunten rollen

Contactpersoon

Bianca Rouwenhorst

Bianca.rouwenhorst@digicommissaris.nl

Datum

30 maart 2015

Kenmerk

2015-0000185889

Bijlagen

Overzicht rollen per voorziening

Eerste uitwerking beschrijving rollen

In het Nationaal Beraad van 10 februari 2015 is verzocht om een overzicht van de rollen per voorziening inclusief de huidige rolverdeling (bijlage 1) en een nadere uitwerking van de taken en verantwoordelijkheden van de rollen binnen de governance van de GDI. In bijlage 2 zijn deze verschillende rollen in een eerste concept beschreven.

Voor een aantal voorzieningen zijn op dit moment niet alle rollen toebedeeld en voor een aantal voorzieningen is mogelijk een andere rolverdeling wenselijk. Als uitgangspunt bij het bepalen van de rollen per voorziening wordt voorgesteld:

- Een onderscheid te maken tussen voorzieningen, basisregistraties en standaarden;
- In het kader van functiescheiding en het bevorderen van de dialoog tussen de verschillende belangen is het van belang dat per voorziening de volgende rollen worden onderscheiden: opdrachtgever, beheerder en afnemers¹. Daarnaast zijn er op het terrein van de digitale overheid twee coördinerend beleidsverantwoordelijke departementen, te weten BZK (digitale dienstverlening aan burgers) en EZ (digitale dienstverlening aan bedrijven);
- Een rol wordt door een overheidsorganisatie ingevuld en niet door een overlegvorm.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten wordt de rolverdeling per voorziening geformaliseerd. Voorstel is dat BZK en EZ als beleidsverantwoordelijke departementen op het gebied van de digitale overheid voor burgers en bedrijven, dit met ondersteuning van de Digicommissaris en samen met overheidsorganisaties die voor hun beleidsuitvoering afhankelijk zijn van de GDI, nader uitwerken voor het Nationaal Beraad van 18 mei 2015.

Daarnaast zal de beschrijving van de rollen worden afgestemd en definitief gemaakt worden voor het Nationaal beraad van 18 mei 2015. In de zomer zal dit worden aangevuld met een overzicht van de relatie tussen de verschillende rollen en de overlegvormen (zoals de regieraden en afstemming die de opdrachtgever organiseert ten aanzien van de operationele sturing op een voorziening).

---

¹ Standaarden zijn geen technische voorzieningen maar regels/afspraken die tussen partijen zijn opgesteld en worden nagekomen. Hier is geen functioneel opdrachtgeverschap aan de orde.

Het is aan te bevelen om de rollen te onderscheiden indien één overheidsorganisatie meerdere rollen vervult.

Gevraagd besluit:

1. Onderschrijven van bovenstaande uitgangspunten voor het bepalen van de rollen per voorziening;
2. De beleidsverantwoordelijke partijen voor de digitale overheid, BZK en EZ, per voorziening de rollen in te laten vullen in lijn met bovenstaande uitgangspunten en deze te agenderen in het Nationaal Beraad van 18 mei 2015. Deze opdracht dient opgepakt te worden samen met de overheidsorganisaties die voor hun beleidsuitvoering afhankelijk zijn van de GDI, en zal worden ondersteund door de Digicommissaris.
3. Het instemmen met het, onder regie van de Digicommissaris, verder uitwerken van de beschrijving van de rollen (zie bijlage 2) voor het Nationaal Beraad van 18 mei 2015. En dit in de zomer aan te vullen met een overzicht van de relatie tussen de rollen en de overlegvormen binnen de governance.

Bijlage 1 Overzicht rollen per voorziening ingedeeld in clusters

Regieraad Dienstverlening			
Voorziening	Beleidsverantwoordelijke digitale overheid	Opdrachtgever	Beheerder
Overheid.nl (incl. overheidsorganisaties)	BZK	BZK	Logius
Digitaal Ondernemersplein	EZ	KvK	KvK
Antwoord voor bedrijven	EZ	RVO	Dictu
Samenwerkende Catalogi	BZK	BZK	Logius
Mijnoverheid.nl (incl. berichtenbox voor burgers)	BZK		Logius
Berichtenbox bedrijven	EZ	RVO	Dictu
Ondernemingsdossier	EZ	EZ	Logius
SBR	EZ	Belastingdienst	Logius
eFactureren	EZ/BZK		Logius

Regieraad Gegevens			
Voorziening	Beleidsverantwoordelijke digitale overheid	Opdrachtgever	Beheerder
BRP (voorheen GBA & RNI)	BZK	BZK	BPR
NHR	EZ	EZ	Kamer van Koophandel
BAG	I&M	I&M	Kadaster
BRT	I&M	I&M	Kadaster
BRK	I&M	I&M	Kadaster
BGT	I&M	I&M	Kadaster
BRO	I&M	I&M	TNO (* beoogd verstr. LV)
BRV	I&M	I&M	RDW
BLAU	SZW	SZW	UWV
BRI	Financiën	Financiën	Belastingdienst
WOZ	Financiën	Financiën	Kadaster
Beheervoorziening Burgerservicenummer	BZK	BZK	BPR
Digikoppeling	BZK	BZK	Logius
Digilevering	BZK	BZK	Logius
Digimelding	BZK	BZK	Logius
Stelselcatalogus	BZK	BZK	Logius
Kenniscentrum e-overheid Monitor			
Aansluitondersteuning			

Regieraad Interconnectiviteit			
Voorziening	Beleidsverantwoordelijke digitale overheid	Opdrachtgever	Beheerder
Digipoort OTP	BZK	BZK	Logius
Digipoort PI			Logius
NORA	BZK	BZK	ICTU
Standaarden (incl. Web-richtlijnen)	BZK	BZK	BFS (Logius)
PKI Overheid	BZK	BZK	Logius
Diginetwerk			Logius
Digipoort KIS- migratie OTP			

Regieraad Identificatie en Authenticatie			
Voorziening	Beleidsverantwoordelijke digitale overheid	Opdrachtgever	Beheerder
DigiD (incl. buitenland)	BZK	BZK	Logius
DigiD machtigen	BZK	BZK	Logius
eHerkenning	EZ	EZ	Logius
eID (stelsel en publieke middel)	EZ en BZK	EZ en BZK	Logius
PKI Overheid	BZK	BZK	Logius
DDoS			

Bijlage 2 Conceptuiterwerking van definitie rollen

In het Nationaal Beraad van 10 februari 2015 is verzocht om een overzicht van de rollen per voorziening en een nadere uitwerking van de taken en verantwoordelijkheden van de rollen binnen de governance van de GDI. In deze bijlage wordt een voorzet gedaan voor het definiëren van de rollen, ten behoeve van de nadere uitwerking en agendering in het Nationaal Beraad van 18 mei.

Beleidsverantwoordelijk

De beleidsverantwoordelijke hier bedoeld is verantwoordelijk voor de realisatie van beleidsdoelen op het terrein van digitale overheid en stelt hiervoor de beleidskaders op, welke door de opdrachtgever gehanteerd worden, inclusief de financiële randvoorwaarden. De beleidsverantwoordelijke:

- voert de ministeriële verantwoordelijkheid uit en is verantwoordelijk voor de beleidsopdracht. De betreffende bewindspersoon draagt de politieke verantwoordelijkheid hierover.
- is verantwoordelijk voor de beleidsuitgangspunten en de beleidsvorming inclusief financiële consequenties.
- is eindverantwoordelijk voor de realisatie van beleidsdoelstellingen op het gebied van de digitale overheid en stelt hiervoor de beleidskaders op, welke door de opdrachtgever gehanteerd worden;
- draagt zorg voor de afstemming van beleidsvoornemens en communicatie met relevante partijen binnen de governance van de Digicommissaris;
- zorgt voor de benodigde wetgeving en uitgangspunten voor de uitvoering;
- draagt zorg voor het afstemmen van beleidsaspecten met andere beleidsdomeinen en voor afstemming met overheidsorganisaties die voor hun beleidsuitvoering afhankelijk zijn van de GDI voorzieningen;
- stemt binnen de governance van de Digicommissaris onderwerpen af die in Europese en/of internationale gremia worden geagendeerd en de GDI raken;
- betreft de regieraad bij nieuwe ontwikkelingen. Indien een (nieuwe) voorziening wordt ontwikkeld of gerealiseerd wordt de regieraad betrokken bij het zoeken naar een gereede partij die de rol van opdrachtgever gaat vervullen.

Opdrachtgever

Elke voorziening heeft één opdrachtgever, zijnde een specifieke overheidsorganisatie. De opdrachtgever is niet per se de beleidsverantwoordelijke, dit kan ook elders worden belegd. Bijvoorbeeld bij een afnemer van de voorziening, zoals de uitvoeringsorganisatie die in haar taakuitoefening het meeste baat heeft bij het gebruik van de voorziening. De opdrachtgever:

- is ten aanzien van de voorziening verantwoordelijk en aanspreekbaar voor de beleidsontwikkeling en –uitvoering van een voorziening, het beleggen van en de sturing op de inrichting van het beheer en exploitatie, de doorontwikkeling en budget. De bewindspersoon die verantwoordelijk is voor de invulling van het opdrachtgeverschap draagt de politieke verantwoordelijkheid voor de voorziening;
- stuurt, binnen de kaders van het Digiprogramma en het beschikbaar gestelde budget, op de functionaliteit, aansluiting, kwaliteit, tijdigheid, beschikbaarheid, de financiën en de gesignaleerde risico's van de voorziening, en rapporteert hierover aan de regieraad ten behoeve van de samenhang van de gehele GDI;
- richt hiertoe de benodigde overleggen in zoals bijvoorbeeld een opdrachtgeversoverleg¹ waarin in elk geval de afnemer(s) (vertegenwoordiger van het afnemersoverleg) en de beheerder plaatsnemen.

¹ Op dit moment wordt de functie van een opdrachtgeversoverleg op verschillende manieren ingevuld, met bijvoorbeeld bestuurlijk overleggen, afnemersoverleggen of stuurgroepen.

- doet bij doorontwikkeling en eventuele wensen voor nieuwe voorzieningen een voorstel aan de regieraad. Dit voorstel is opgesteld in lijn met de leidraad financiën. Dit houdt ondermeer in dat het voorstel financieel is onderbouwd met een overzicht waarin de financiële 'life cycle' van het voorstel is opgenomen.
- stelt een bestedingsplan op binnen het kader van de in het Digiprogramma opgenomen begroting in afstemming met de bij de voorziening betrokken partijen zoals beheerder, afnemer(s) en beleidsverantwoordelijke.
- zal indien er sprake is van (onvoorzien) meerwerk of wanneer de gestelde inhoudelijke doelen niet (tijdig) bereikt worden, dit in afstemming met betrokken partijen ter besluitvorming voorleggen aan het Nationaal Beraad, vergezeld van een advies van de regieraad.

Beheerder

De beheerder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van beheer en exploitatie en doorontwikkeling van een voorziening. De beheerder:

- werkt op basis van opdrachten binnen de gestelde kaders en de beschikbare middelen die worden verstrekt door de opdrachtgever van de voorziening;
- draagt zorg voor het bereiken en handhaven van een door de opdrachtgever voorafgesteld kwaliteitsniveau van de voorziening. De beheerder vertaalt dit in een beheer- en onderhoudsplan voor de 'life cycle' van de voorziening, inclusief de financiële doorvertaling daarvan;
- legt over het ontwikkeling, beheer en onderhoud verantwoording af aan de opdrachtgever;
- is belast met de opdrachtgeving aan, en dagelijkse aansturing van, eventuele onderaannemers/leveranciers;
- organiseert de inbreng van gebruikers (individuele eindgebruikers geen afnemers) ten aanzien van kwaliteit van de voorziening;
- kan voorstellen voor ontwikkeling van functionele en/of technische wijzigingen doen aan de opdrachtgever;
- signaleert tijdig, gevraagd en ongevraagd, afwijkingen aan de opdrachtgever. Het gaat om afwijkingen ten opzichte van de kaders, de beschikbare middelen en risico's op het gebied van veiligheid en continuïteit;
- signaleert mogelijke risico's in de bedrijfsvoering richting de eigenaar en legt verantwoording af aan de eigenaar ten aanzien van de bedrijfsvoering.

In het overzicht van de begroting staan onderstaande rollen niet benoemd, maar deze spelen uiteraard ook een belangrijke rol in de governance.

Afnemer

De afnemer(s) is/zijn de organisatie(s) die gebruik maakt/maken van de voorziening. De afnemer:

- is verantwoordelijk voor het nakomen van de afspraken met de opdrachtgever en signaleert afwijkingen hierop;
- is verantwoordelijk voor het inzetten van een voorziening in zijn primair proces;
- is verantwoordelijk voor het vertalen van behoeftes ten aanzien van de voorziening in functionele eisen;
- is verantwoordelijk voor het borgen van de veiligheid en continuïteit van de eigen infrastructuur en de beschikbaarheid van koppelingen;
- draagt zorg voor inbreng in het overleg met de opdrachtgever en in de regieraden vanuit afnemers;
- is het gezicht van de voorziening en het eerste aanspreekpunt voor burgers en bedrijven.

Eigenaar

Elke beheerder heeft een eigenaar. De eigenaar:

- is verantwoordelijk voor de continuïteit en kwaliteit van de beheerorganisatie als zodanig. De politieke verantwoordelijkheid ten aanzien van de continuïteit en het

- functioneren van de beheerorganisatie berust bij de bewindspersoon die eigenaar is van de beheerorganisatie;
- stelt het kostprijsmodel inclusief de overheadkosten van de beheerder vast;
  - kan de beheerder vragen om een beleidsjaarplan op te stellen;
  - kan besluiten tot het instellen van een bestuurlijk overleg waarin naast de eigenaar, de directie en direct belanghebbenden vertegenwoordigd zijn en die de eigenaar en directeur ondersteunen in hun taak;
  - de eigenaar wordt door de beleidsverantwoordelijke van het domein Digitale Overheid vertegenwoordigd in het Nationaal Beraad.

Digicommissaris

De Digicommissaris is aangesteld om te sturen op de realisatie en effectief gebruik van de generiek digitale infrastructuur. Dit betekent dat hij:

- verantwoordelijk is voor het regisseren van de samenhang en integraliteit van de GDI;
- een aanjagende rol heeft om:
  - de totstandkoming van de digitale overheid te bevorderen;
  - het beheer van essentiële voorzieningen te borgen;
  - het gebruik van die voorzieningen te stimuleren.
- de samenhang tussen inhoud, sturing (waaronder de invulling van de beschreven rollen) en financiën regisseert;
- de taak heeft om onder zijn regie een visie tot stand te laten komen ten aanzien van de digitale dienstverlening. Daarnaast stelt hij een voorstel op gericht op structurele inbedding van de regiefunctie.